

Ruža Petrović

Ruža Petrović, moja školska drugarica iz prve generacije sociologa na Filozofskom fakultetu u Beogradu, otišla je iz svakidašnjeg života iz osjećaja ljudske dužnosti prijateljske povezanosti i profesionalnog poštenja ovim putem činim trajno i zaslužno sjećanje.

Pripremali smo pismeni diplomski - klauzuru zajedno. Osnovni spor je ipak bio o tome ko je svojim budućim opredeljenjem - ja za sociologiju rada, ona za demografiju - više "odstupio" od "istinske" sociologije.

Moja poštovana kolegica Ruža je na "istini" a ja na "laži". Ona je jedinstvenim metodom naučnog rada pokazala da "uskakanjem u demografiju" nije nijednog momenta "iskočila" iz sociologije.

U svim svojim radovima evidentno pokazuje da demografske preobražaje situira u značajne strukturalne promjene jugoslovenskog društva. To znači da ni u jednom svom radu, baš ni u jednom, nije zapostavila kardinalnu činjenicu da su demografske promjene jednim dijelom neposredna posljedica razvoja društva, okvira u kome stanovništvo živi, a drugim dijelom posljedica pravilnosti koje su imanentne samom stanovništvu.

Očigledno, Ruža Petrović je uvažavala fundamentalnu reorijsku i empirijsku činjenicu da je demografski razvitak istorijski proces, koji se odvija unutar društva, sa relevantnim uticajem društva na stanovništvo i stanovništva na društvo.

Uz izvinjenje "čistim" demografima moram istaći da je ovako utemeljeno naučno stanovište mogao imati demograf sa izuzetnim sociološkim obrazovanjem, što je poštovanoj kolegici Ruži Petrović u stvari obezbijedilo da u suštini uvijek ostane istinski sociolog.

Široko sociološko obrazovanje omogućilo je Ruži Petrović da uvidi visoku povezanost pojedinih vidova demografskog razvitka u globalnim populacijama i uticaj ove povezanosti na stepen ekonomske aktivnosti stanovništva u društvu, ekonomski razvoj, opšti proces reprodukcije u jugoslovenskom društvu i slično.

Posebno je značajno, teorijski i metodološki, naučno i praktično, ukazivanje Ruže Petrović na to da se demografski i ekonomski razvitak najčešće ne ispituju u globalnim okvirima, globalnom društvu, čime se kao rezultat dobijaju opšte pravilnosti, preovlađujući odnosi koji karakterišu neku zajednicu. Ali, pored ovih opštih pravilnosti po mišljenju Ruže Petrović, treba imati u vidu različita stanja i pravce kretanja koji se gube u opštoj tendenciji, a relevantni su i za nauku i za praksu. Ovdje opet dolazi do izražaja Ružina izuzetna sociološka imaginacija bez koje demografska istraživanja ostaju veoma površna.

To su temeljna teorijsko-metodološka polazišta Ruže Petrović kojih se ona dosljedno držala u svim svojim radovima i istraživanjima. Ovo joj je i omogućilo da se u svom ukupnom naučnom radu čvrsto "drži" veze teorije i empirije, što njenim radovima daje temeljnu naučnu osnovu, egzaktnost i ozbiljnost.

Objavila je desetak knjiga i više desetina naučnih članaka a ovom prilikom izražavamo posebnu zahvalnost za rad "Etnički procesi u Crnoj Gori" koji je za života nama ustupila i koji upravo objavljujemo u ovom broju "LUČE".

Neka je slava i hvala mojoj dragoj i poštovanoj kolegici Ruži Petrović.

Slobodan Vukićević